

Câmpulung Moldovenesc

Bucurii ale întâlnirii cu arta

N-am fost chiar entuziasmat de inițiativa de a participa o săptămână la **Atelierul de lecturi obligatorii (ALO)** de la Câmpulung Moldovenesc, condus de regizoarea Alice Barb. Asta, pentru că am avut cândva o experiență dezamăgitoare cu un astfel de spectacol, când, în cadrul unui festival, un grup de studenți de la o facultate de teatru din țară trebuia să citească o piesă într-un act ce urma să fie supusă discuției coordonate de un profesor american. Înșirați pe scaune, la rampă, cu textele în mână, au citit atât de prost, încât nu se putea înțelege nimic și faptul era jenant. O experiență bună am avut-o mai târziu, la Brașov, tot în cadrul unui festival, când o lectură îndrumată, totuși, de un regizor inteligent, a reușit să redea atmosfera și sensurile reale ale unui text spaniol, cu actori care se ridicau în picioare și intrau în relație logică de interpretare și tensiune. M-a surprins ideea de „atelier“ în această privință, dar prestigiul regizoarei m-a făcut să întrevăd un fapt demn de interes și, cu această convingere, am suit spre punctul unde se zice că se agață harta cu cui, și unde n-am fost niciodată, la Câmpulung Moldovenesc, în a doua săptămână a Atelierului, 28 august–4 septembrie a.c.

Chiar din prima seară, la sfârșitul unei zile de vizite la o salbă de vestite locașuri mănăstirești, Alice Barb a enunțat obiectivele acestui atelier inedit, care vizau trei factori: actori, public și critici. Pentru actori, de înțeles, mai ales că pe lângă unii consacrați (Claudiu Bleonț, Marius Bodochi, George Ivașcu), erau prezenți aici și juni la început de carieră (Vlad Logigan, de exemplu) sau mai puțin experimentați (Dimitri Bogomaz, Sidonia Ganea, Doina Șandru). Pentru public, aveam să înțeleg din comentariile asupra serii precedente, când *Scrisorile lui Mozart* prezentate la Casa de Cultură în spectacolul-lectură s-au bucurat de o audiență neașteptată. Cu circa 200 de spectatori în sala de conferințe, de unde doar trei tineri au plecat, așteptându-se la o manifestare disco. Toți ceilalți au urmărit foarte atenți și cu interes lecturile, au aplaudat la sfârșit și s-au reșezat pe scaune, așteptând continuarea. N-au fost chiar 200, după cum am evaluat eu ulterior capacitatea sălii, dar receptivitatea celor de acolo e de luat în seamă. Pentru critici, ce să înțeleg? Ne implică în lecturi, cum am auzit că a făcut cu distinsul nostru coleg Adrian Mihalache în spectacolul amintit, încredințându-i o „scrisoare“ de care s-a achitat remarcabil? Nu vreau, n-am chef! Aveam să constat, însă, că e vorba de disponibilitatea de a sesiza valoarea unor fapte artistice și în afara modalităților tradiționale, când se petrec într-un context de inspirată fantezie, cu inteligență, savoare și tâlc, în autentice coordonate estetice. În cazul de față, o ingenioasă îmbinare a dialogului cu muzica, a expunerilor tematice cu filmul, a recitalurilor de operă cu lansări de carte și expoziție de fotografii. O „întâmplare culturală“, cum argumenta regizoarea, cu lectură „pe multiple paliere“ și adevărata miză în „împlinirea spirituală“ prin bucuria întâlnirii cu arta.

Am asistat la repetițiile cu piesa *Amadeus* de Peter Shaffer – unde Claudiu Bleonț era Mozart, îndemnat de regizoarea la efuziuni copilărești (sărind spontan la gâtul împăratului sau al lui Salieri și pupându-i), iar Dorin Andone, în rolul lui Salieri, compozitorul complexat de prezența juvenilă și genială, îndrumat să exprime cât mai autentic și motivat frământarea lăuntrică a personajului. Și am reținut din indicațiile

Scenă din *Amadeus* de Peter Shaffer

sale – „Vreau să văd dacă succesiunea asta a replicilor ajunge inteligent la public“, ceea ce nu mulți regizori își propun, și un detaliu de tehnică vocală în consecință – „un anumit fel de a împinge energia în sală“. Evident, și o sumară, dar elocventă punere în scenă, prin compoziții de joc și de mișcare, alternanță de replici cu fragmente muzicale din creațiile lui Mozart, ceea ce a dinamizat și a conturat acțiunii un climat aproape magic. În monografia sa despre Mozart, Radu Gheciu îl citează pe Heinrich Heine care spune că „puterea muzicii începe acolo unde se oprește puterea cuvântului“. Alice Barb a știut să transleze expresiv și sensibil cuvântul în sunetele divine ale muzicii celui ce-l făcea pe Salieri să realizeze că ascultă „parcă aieva glasul Dumnezeuirii“. În piesa lui Pușkin *Mozart și Salieri*, Marius Bodochi, în costum negru, cu aer de corb, intra trântind ușa din fundul sălii, marcând printr-un simplu gest starea de iritare în care se află Salieri, accentuată apoi de duplicitatea raporturilor cu tânărul compozitor, de ocrotire și aversiune. Jocul e viclean și tensionat, devine dramatic cu cât sinceritatea spontană a lui Mozart e mai exuberantă și rotirile de fluture înaripat ale lui Vlad Logigan în jurul publicului mai contaminante. Scena de final, cu el sfârșind într-un ultim gest de afecțiune cu capul pe umărul lui Salieri care l-a otrăvit și privirea împietrită a acestuia, e răscolitoare. Aud că acest spectacol-lectură se va reprezenta și la Ateneul Român, în cadrul unui ciclu intitulat „Bijuterii culturale“, coordonat de Alice Barb.

Mozart a fost omagiat de localnici și printr-o manifestare inedită cu două luni înaintea Atelierului, Festivalul de muzică instrumentală pentru copii „Amadeus junior“ din 23 iunie 2006, organizat de Casa de Cultură. Cu micuți instrumentiști între 6 și 14 ani la vioară și orgă. Și nu mă miră atunci că au ascultat cu interes conferința de o oră și jumătate a profesorului Adrian Mihalache cu tema *Mozart – catolic și mason*; m-am mirat eu, descoperind la un original comentator de teatru, vaste cunoștințe muzicologice și de istorie a culturii, pentru care merită, fără reticențe, respectuoase plecăciuni.